

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/7134.**

Benyújtás dátuma: **2024-02-12 11:57**

Parlex azonosító: **564JZ5S80001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Tóth Bertalan (MSZP), Dr. Gurmai Zita (MSZP), Dr. Harangozó Tamás (MSZP), Dr. Hiller István (MSZP), Dr. Molnár Zsolt (MSZP), Híszékeny Dezső (MSZP), Komjáthi Imre (MSZP), Kunhalmi Ágnes (MSZP), Szabó Sándor (MSZP), Vajda Zoltán (MSZP)**

Javaslat címe: **Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása**

Az Alaptörvény S) cikk (1) bekezdése alapján **„Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása”** címmel a mellékelt javaslatot kívánom benyújtani.

A javaslat elfogadásához az Alaptörvény S) cikk (2) bekezdése alapján az országgyűlési képviselők kétharmadának **„igen”** szavazata szükséges.

Magyarország Alaptörvényének tizenharmadik módosítása

Az Országgyűlés mint alkotmányozó hatalom az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontjában meghatározott hatáskörében eljárva az Alaptörvényt a következők szerint módosítja:

1. cikk

Az Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen. Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy a köztársasági elnök választásán választó és harmincötödik életévének betöltését követően választható legyen.”

2. cikk

Az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés e) pont helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az Országgyűlés)

„e) megválasztja az Alkotmánybíróság tagjait és elnökét, a Kúria elnökét, az Országos Bírósági Hivatal elnökét, a legfőbb ügyészt, az alapvető jogok biztosát és helyetteseit, valamint az Állami Számvevőszék elnökét;”

3. cikk

Az Alaptörvény 10-11. cikke helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. cikk

(1) A köztársasági elnököt a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.

(2) A köztársasági elnököt e tisztségre legfeljebb egy alkalommal lehet újraválasztani.

11. cikk

(1) A köztársasági elnök választását – a (2)-(3) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – az előző köztársasági elnök megválasztását követő ötödik év április, május, június vagy július hónapjában kell megtartani.

(2) Ha a köztársasági elnök választása és az országgyűlési képviselők általános választása azonos évre esik, akkor a köztársasági elnök választását október hónapban kell megtartani.

(3) Ha a köztársasági elnök megbízatása idő előtt szűnt meg, a köztársasági elnök választását a

megbízatás megszűnését követő százhusz napon belüli időpontra kell kitűzni.

(4) A köztársasági elnök választását az Országgyűlés elnöke tűzi ki.

(5) A köztársasági elnök választását jelölés előzi meg. A jelöltállításához legalább harmincezer választópolgárnak az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges akként, hogy legalább öt vármegyében és a fővárosban elérje az ötezret az érvényes ajánlások száma.

(6) A köztársasági elnök megválasztásához a leadott összes érvényes szavazat több mint fele szükséges. További választási fordulót kell tartani, ha egyik jelölt sem szerzi meg a leadott összes érvényes szavazat több mint felét. A további választási fordulóban a két legtöbb szavazatot kapott jelölt indulhat.

(7) A megválasztott köztársasági elnök a választás jogerős eredményének kihirdetését követő nyolcadik napon lép hivatalba, hivatalba lépését megelőzően az Országgyűlés előtt esküt tesz.”

4. cikk

Az Alaptörvény 12. cikk (3) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A köztársasági elnök megbízatása megszűnik)

„a) az újonnan megválasztott köztársasági elnök hivatalba lépésével,”

5. cikk

Az Alaptörvény e módosítása a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

6. cikk

(1) Az Alaptörvény e módosítását az Országgyűlés az Alaptörvény 1. cikk (2) bekezdés a) pontja és S) cikk (2) bekezdése alapján fogadja el.

(2) Az Alaptörvény e módosításának hatálybalépésével egyidejűleg az Alaptörvény egységes szerkezetű szövegét a hivatalos lapban közzé kell tenni.

Általános indokolás

Európa köztársasági államformával rendelkező államainak alkotmányai változatos módon szabályozzák a köztársasági elnök feladat- és hatásköreit, valamint megválasztásának módját. Számos példa van az államfő parlament általi, valamint a polgárok általi közvetlenül megválasztásának is.

Magyarországon a köztársasági elnököt hagyományosan a törvényhozás választja. Ekként rendelkezett a Magyarország államformájáról szóló 1946. évi I. törvénycikk, a rendszerváltó alkotmánymódosítást végrehajtó 1989. évi XXXI. törvény, és ezt követi a hatályos Alaptörvény is. E szabályozás melletti egyik legfőbb érv, hogy a nemzet egységét megtestesítő köztársasági elnök ne egy szükségképpen megosztó kampányt követő választás eredményeként nyerve el hivatalát.

Ugyanakkor az elmúlt másfél évtized tapasztalatai azt bizonyították, hogy e szabályozás a valóságban nem segíti elő a pártpolitikai viták felett állóan köztisztéletnek örvendő, kikezdehetetlen integritású személyek köztársasági elnökké választását. A Fidesz által egypárti módon megválasztott jelöltek nem képesek megtestesíteni a nemzet egységét. A pártkatonák, illetve a miniszteri székből egyik napról a másikra átült jelöltek alkalmatlannak bizonyultak e tisztségre. A 2010. augusztus 6. napján hivatalba lépett Schmitt Pál köztársasági elnök 2012 tavaszán plágiumbotrány következtében kényszerült lemondásra, miután kiderült, hogy szinte a teljes doktori értekezését másolta. 2022-ben pedig korábban példátlan módon a kormánypárti frakciók a hivatalban lévő Kormány egyik miniszterét, Novák Katalint választották meg köztársasági elnöknek.

2010 óta újra és újra bebizonyosodott, hogy a miniszterelnök és a Kormány közvetlen befolyása erőteljesen érvényesül a köztársasági elnök felett. Ezt a feltételezést a köztársasági elnökök tevékenysége utóbb teljesen beigazolta. A köztársasági elnöki tisztség meggyengülését és kormányzati gyámság alá kerülését jól mutatja, hogy bár Novák Katalin elnökségének középpontjába a családok védelmét helyezte, azonban az igazságügyi miniszter előterjesztésre mégis kegyelmet adott egy pedofil bűncselekményt elkövető intézményvezető bűnsegédjének. Erre pedig még lemondását követően sem tudott magyarázattal szolgálni.

A tapasztalatok fényében indokolt, hogy a köztársasági elnököt ne az aktuális kormánypárti többség, hanem a választópolgárok többsége válassza meg. Az a jelölt válhat nagyobb eséllyel méltóvá a köztársasági elnöki tisztségre, és alkalmassá a nemzet egységének kifejezésére, aki közvetlen választás útján képes megszerezni az urnák elé járuló polgárok abszolút többségének bizalmát. Ezt még a választási kampány is elősegítheti, amennyiben ténylegesen is érvényesülnek az Alaptörvény IX. cikkéből következő követelmények (sokszínű, szabad tájékoztatás, esélyegyenlőség a politikai reklámok tekintetében). A közvetlen választás erősíti a köztársasági elnöki tisztség, és ezáltal az egész államszervezet demokratikus legitimitációját.

Ezért jelen Alaptörvény módosítás a köztársasági elnök közvetlen megválasztására tesz javaslatot

akként, hogy a választás végeredményeként a részt vevő választópolgárok több mint fele által támogatott jelölt nyerje el a köztársasági tisztséget. E cél elérése érdekében a javaslat akként rendelkezik, hogy a választáson a fővárosban és az ország többi településén is valós társadalmi támogatottsággal bíró jelöltek indulhatnak, és amennyiben egyik jelölt sem szerzi meg a leadott szavazatok többségét, úgy a két legtöbb szavazatot kapott jelölt részvételével második fordulót kell tartani.

Részletes indokolás

1.

A köztársasági elnök közvetlen megválasztásának szabályozása miatt szükséges az Alaptörvény választójogot szabályozó XXIII. cikkének módosítása. Ebbe a cikkbe kerül átemelésre az a hatályos Alaptörvény 10. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezés, miszerint köztársasági elnökké megválasztható bármely magyar állampolgár, aki a harmincötödik életévét betöltötte.

2.

A köztársasági elnök közvetlen megválasztása megteremtése miatt szükséges az Országgyűlés hatáskörei közül törölni a köztársasági elnök megválasztását.

3.

Az általános indokolásban ismertetett okokból és módon rendelkezik a köztársasági elnök közvetlen megválasztásáról.

4.

A köztársasági elnök megbízatásának megszűnéséről szóló rendelkezést a köztársasági elnök közvetlen megválasztásának szabályozásához szükséges igazítani.

5-6.

Az Alaptörvény módosítást lehető legkorábbi időpontban indokolt hatályba léptetni, hogy a választópolgárok közvetlenül dönthessenek Novák Katalin lemondott köztársasági elnök utódjáról.